

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

5 päivänä joulukuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue – Oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Vastavuoroinen tunnustaminen – Taloudelliset seuraamukset – Perusteet tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymiselle – Puitepäätös 2005/214/YOS – Päätöksen antaneen jäsenvaltion viranomaisen ajoneuvon rekisteröintitietojen perusteella tekemä päätös – Se, että asianomainen saa tiedon seuraamuksista ja muutoksenhakumenettelyistä – Oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan

Asiassa C-671/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Sąd Rejonowy w Chełmnie (Chełmnien piirioikeus, Puola) on esittänyt 16.10.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 29.10.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa, jonka on pannut vireille

Centraal Justitieel Incassobureau, Ministerie van Veiligheid en Justitie (CJIB),

Z.P:n ja

Prokuratura Rejonowa w Chełmnie

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot, varapresidentti R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Safjan, L. Bay Larsen ja C. Toader,

julkisasiamies: P. Pikamäe,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman ja M. L. Noort,
- Itävallan hallitus, asiamiehinään G. Hesse ja J. Schmoll,

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

– Euroopan komissio, asiamiehinään R. Troosters ja A. Szmytkowska,
päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin 24.2.2005 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2005/214/YOS (EUVL 2005, L 76, s. 16), sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS (EUVL 2009, L 81, s. 24) (jäljempänä puitepäätös), 7 artiklan 2 kohdan g alakohdan ja 20 artiklan 3 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jonka Centraal Justitieel Incassobureau, Ministerie van Veiligheid en Justitie (CJIB) (keskusperintätoimisto, turvallisuus- ja oikeusministeriö (CJIB), Alankomaat) (jäljempänä keskusperintätoimisto) on pannut vireille Z.P:lle Alankomaissa tieliikenne rikkomuksesta määrätyn taloudellisen seuraamuksen tunnustamiseksi ja täytäntöön panemiseksi Puolassa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Puitepäätöksen johdanto-osan ensimmäisessä, toisessa, neljännessä ja viidennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
”(1) Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen, josta olisi tultava unionin oikeudellisen yhteistyön peruskivi sekä riita- että rikosasioissa.
(2) Vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta olisi sovellettava myös oikeus- tai hallintoviranomaisten määräämiin taloudellisiin seuraamuksiin niiden täytäntöönpanon helpottamiseksi muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa seuraamukset on määrätty.
--
(4) Tähän puitepäätökseen olisi kuuluttava tieliikenne rikkomusten johdosta määrättyt sakkorangaistukset.
(5) Tässä puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa tunnustettuja ja Euroopan unionin perusoikeuskirjasta -- kuvastuvia periaatteita. --”
- 4 Puitepäätöksen 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:
”Tässä puitepäätöksessä tarkoitetaan:
a) ’päätöksellä’ lopullista päätöstä, jossa luonnollinen tai oikeushenkilö veloitetaan taloudellisen seuraamuksen suorittamiseen ja jonka on antanut:
i) päätöksen antaneen valtion tuomioistuin teon johdosta, joka mainitun valtion lainsäädännön nojalla on rikos;

- ii) päätöksen antaneen valtion muu viranomainen kuin tuomioistuin teon johdosta, joka mainitun valtion lainsäädännön nojalla on rikos, edellyttäen, että kyseisellä henkilöllä on ollut tilaisuus saattaa asia sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta erityisesti rikosasioissa;
- iii) päätöksen antaneen valtion muu viranomainen kuin tuomioistuin mainitun valtion kansallisen lainsäädännön nojalla lainrikkomuksina rangaistavien tekojen johdosta edellyttäen, että kyseisellä henkilöllä on ollut tilaisuus saattaa asia sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta erityisesti rikosasioissa;
- iv) tuomioistuin, jolla on toimivalta erityisesti rikosasioissa, jos sen antama päätös koskee iii alakohdassa tarkoitettua päätöstä;

b) 'taloudellisella seuraamuksella' velvollisuutta maksaa:

- i) rahasumma, joka on päätöksessä määrätty maksettavaksi jonkin rangaistavan teon johdosta;

--”

5 Puitepäätöksen 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Perusoikeudet”, säädetään seuraavaa:

”Tämä puitepäätös ei aiheuta muutoksia velvoitteeseen kunnioittaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia peruseriaatteita.”

6 Puitepäätöksen 5 artiklan 1 kohdassa säädetään tämän päätöksen soveltamisalasta seuraavaa:

”Seuraavat rangaistavat teot, mikäli ne ovat päätöksen antaneessa valtiossa rangaistavia ja sellaisina kuin ne on määriteltä päätöksen antaneen valtion lainsäädännössä, edellyttävät päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa tämän puitepäätöksen mukaisesti ja ilman kaksoisrangaistavuuden tutkimista:

--

– tieliikenne rikkomukset, mukaan lukien ajo- ja lepoaikoja sekä vaarallisia aineita koskevien säännösten rikkominen,

--”

7 Puitepäätöksen 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten on tunnustettava ja pantava täytäntöön 4 artiklan mukaisesti lähetetty päätös ilman muita muodollisuuksia ja toteutettava viipymättä kaikki sen täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet, jollei toimivaltainen viranomainen päättä vedota johonkin 7 artiklan mukaisista perusteista tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta kieltäytymiselle.”

8 Puitepäätöksen 7 artiklan, jonka otsikko on ”Perusteet tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymiselle”, 2 kohdan g alakohdassa ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä tunnustamasta tai täytäntöönpanemasta päätöstä myös, jos todetaan, että:

--

g) 4 artiklassa edellytetyn todistuksen mukaan asianomainen henkilö ei ole kirjallisen menettelyn ollessa kyseessä päätöksen antaneen valtion lainsäädännön mukaisesti saanut henkilökohtaisesti tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisen edustajan kautta ilmoitusta oikeudestaan riitauttaa asia ja tällaista oikeuskeinoa koskevista määräajoista;

--

i) 4 artiklassa edellytetyn todistuksen mukaan asianomainen henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä, jollei todistuksessa todeta, että kyseinen henkilö päätöksen tehneen valtion kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määriteltyjen menettelyvaatimusten mukaisesti

--

iii) sen jälkeen, kun päätös oli annettu asianomaiselle henkilölle tiedoksi ja hänelle oli nimenomaisesti ilmoitettu hänen oikeudestaan uudelleen käsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen päätöksen kumoamiseen:

– nimenomaisesti ilmoitti, ettei hän riitautu päätöstä,

tai

– ei pyytänyt uudelleen käsittelyä tai hakenut muutosta määräajassa;

--

3. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on 1 kohdassa ja 2 kohdan c, g, i ja j alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, ennen kuin se tekee päätöksen olla tunnustamatta päätöstä ja panematta sitä täytäntöön joko kokonaan tai osittain, kuultava päätöksen tehneen valtion toimivaltaista viranomaista asianmukaisin keinoin ja tarvittaessa pyydettävä sitä toimittamaan tarvittavat tiedot viipymättä.”

9 Puitepäätöksen 20 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kukin jäsenvaltio voi, mikäli 4 artiklassa tarkoitetun todistuksen perusteella on aihetta olettaa, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia tai oikeudellisia peruseriaatteita on rikottu, päättää olla tunnustamatta ja panematta täytäntöön päätöksiä. Sovelletaan 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua menettelyä.”

Alankomaiden oikeus

10 Tieliikennesäännösten hallinto-oikeudellisesta täytäntöönpanosta annetun lain (Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften, jäljempänä tieliikennelaki) 4 §:n 1 ja 2 momentista ilmenee, että hallinnollinen seuraamus on määrättävä päivätyllä päätöksellä. Tämä päätös on annettava tiedoksi neljän kuukauden kuluessa rangaistavaksi säädetystä teosta lähettämällä päätös asianomaisen henkilön ilmoittamaan osoitteeseen. Jos tämä ei ole mahdollista ja jos rangaistavaksi säädetty teko on tehty sellaisella moottoriajoneuvolla tai sellaisen ajoneuvon avulla, jonka rekisterinumero on ilmoitettu, päätös hallinnollisen seuraamuksen määräämisestä on annettava tiedoksi neljän kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona kyseisen ajoneuvon rekisterinumeron haltijan nimi ja osoite on saatu selville, lähettämällä kyseinen päätös tähän osoitteeseen, ja mainittu päätös on annettava tiedoksi viimeistään viiden vuoden kuluttua päivästä, jona rangaistavaksi säädetty teko on tehty.

11 Tieliikennelain 5 §:stä ilmenee, että jos on osoitettu, että rangaistavaksi säädetty teko on tehty sellaisella moottoriajoneuvolla tai sellaisen ajoneuvon avulla, jolle on annettu rekisterinumero, eikä tämän ajoneuvon kuljettajaa ole välittömästi mahdollista osoittaa, hallinnollinen seuraamus on määrättävä henkilölle, jonka nimiin rekisterinumero on rangaistavaksi säädetyn teon ajankohtana merkitty rekisteriin, sanotun kuitenkin rajoittamatta tieliikennelain 31 §:n 2 momentin säännösten soveltamista.

12 Tieliikennelain 8 §:n mukaan päätös, jolla hallinnollinen seuraamus määrätään, on kumottava, jos kyseessä olevan moottoriajoneuvon rekisterinumeron haltija hakee tähän päätökseen muutosta ja ensinnäkin osoittaa todennäköiseksi, että toinen henkilö on käyttänyt kyseistä ajoneuvoa vastoin kyseisen haltijan tahtoa eikä tämä ole kohtuudella voinut estää sen käyttöä; toiseksi esittää enintään kolmen kuukauden pituisen ammattitarkoituksiin tehdyn kirjallisen vuokrasopimuksen, jonka perusteella voidaan selvittää, kuka oli kyseisen ajoneuvon vuokraaja rangaistavaksi säädetyn teon ajankohtana, tai kolmanneksi esittää todisteen, jonka perusteella hän vapautuu vastuusta, tai ilmoituksen, josta ilmenee, että rangaistavaksi säädetyn teon ajankohtana hän ei enää ollut asianomaisen moottoriajoneuvon omistaja tai haltija.

13 Yleisen hallinto-oikeuslain (Algemeen wet bestuursrecht) 6:7 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Riitauttamis- tai muutoksenhaku-aika on kuusi viikkoa.”

14 Lain 6:8 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Määräaika alkaa kulua päivästä, joka seuraa sitä päivää, kun päätös on annettu tiedoksi säädetyllä tavalla.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

15 Keskusperintätoimisto on osa Alankomaiden kuningaskunnan turvallisuus- ja oikeusministeriötä, ja se hoitaa muun muassa tieliikenne rikkomuksista määrättyjen sakkojen perimistä.

16 Keskusperintätoimisto teki 9.11.2017 päätöksen, jolla Z.P:lle määrättiin 232 euron suuruinen taloudellinen seuraamus siitä, että Puolassa hänen nimiinsä rekisteröidyn ajoneuvon kuljettaja oli rikkonut tieliikennelakia. Tieliikennelain 5 §:n mukaan vastuu on henkilöllä, jonka nimiin ajoneuvo on rekisteröity, jollei toisin osoiteta.

17 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että taloudellisen seuraamuksen määräämisestä 9.11.2017 tehty päätös annettiin tiedoksi jättämällä se Z.P:n postilaatikkoon ja että kyseisessä päätöksessä ilmoitettiin 21.12.2017 muutoksenhakuoikeuden käyttämisen aikarajaksi. Tämä muutoksenhaun määräaika ei alkanut kulua kyseisen päätöksen tosiasiallisesta vastaanotosta vaan saman päätöksen päiväyksestä.

18 Mainittuun 9.11.2017 tehtyyn päätökseen ei haettu muutosta, joten siitä tuli lainvoimainen 21.12.2017.

19 Keskusperintätoimisto pyysi 24.5.2018 päivätyllä kirjeellä Sąd Rejonowy w Chełmnielta (Chełmniien piirioikeus, Puola) 9.11.2017 tekemänsä päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa.

20 Z.P. väittää Sąd Rejonowy w Chełmniessa, että hän oli riidanalaisen rikkomuksen ajankohtana jo myynyt kyseessä olevan ajoneuvon ja ilmoittanut myynnistä vakuutusenantajalleen. Hän myöntää kuitenkin, ettei hän ilmoittanut myynnistä ajoneuvon rekisteröinnistä vastaavalle viranomaiselle. Lisäksi Z.P. huomauttaa ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa, ettei hän ymmärtänyt 9.11.2017 tehdyn päätöksen lähetystapaa eikä myöskään päätöksen sisältöä ja ettei hän ollut tietoinen siitä, että tiedoksi annettu asiakirja oli luonteeltaan virallinen.

21 Z.P. väittää lisäksi, ettei hän tiedä 9.11.2017 tehdyn päätöksen tiedoksiantopäivää, joten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi puitepäätöksen 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti keskusperintätoimistoa ilmoittamaan sen. Tämä vastasi, ettei sillä ollut kyseistä tietoa.

- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii tässä asiayhteydessä ensinnäkin, onko Z.P:llä ollut tilaisuus saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi ja onko näin ollen syytä, joiden johdosta 9.11.2017 tehdyn päätöksen täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä puitepäätöksen perusteella. Kyseinen tuomioistuin toteaa tältä osin, että jos asianmukaista muutoksenhakuaikaa ei myönnetä oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa, tämä voisi loukata oikeutta tehokkasiin oikeussuojakeinoihin.
- 23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii seuraavaksi, sallitaanko puitepäätöksessä henkilöiden, joille on määrätty seuraamus, eriytetty kohtelu sen mukaan, onko seuraamuksen määräämistä koskeva menettely luonteeltaan hallinnollinen, rikkomusta koskeva vaiko rikosoikeudellinen.
- 24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on lopuksi epävarma siitä, sopiiko taloudellinen seuraamus, joka on määrätty ajoneuvon rekisterinumeron ja sen rekisteröintitietojen rajat ylittävän vaihdon yhteydessä saatujen tietojen perusteella, yhteen sen periaatteen kanssa, jonka mukaan rikosoikeudellinen vastuu on Puolan oikeuden mukaan ulottuvuudeltaan henkilöllinen.
- 25 Tässä tilanteessa Sąd Rejonowy w Chełmnie on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Onko – – puitepäätöksen – –7 artiklan 2 kohdan i alakohdan iii alakohdan säännöstä ja 20 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että tuomioistuin voi niiden nojalla kieltäytyä päätöksen antaneen valtion muun viranomaisen kuin tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta, jos todetaan, että se on annettu tiedoksi siten, että se loukkaa asianomaisen oikeutta tehokkaaseen puolustautumiseen tuomioistuimessa?
- 2) Erityisesti: voiko kieltäytymisen peruste olla sen toteaminen, että siitä huolimatta, että noudatetaan päätöksen antaneessa valtiossa voimassa olevia menettelyjä, jotka koskevat puitepäätöksen 1 artiklan a alakohdan ii ja iii alakohdassa tarkoitettua päätöksen tiedoksiantoa ja päätöksen muutoksenhakuun säädettyjä määräaikoja, päätöksen täytäntöönpanovaltiossa asuvalle asianomaiselle ei asian saattamista tuomioistuimeen edeltävässä menettelyn vaiheessa taattu todellista ja tehokasta mahdollisuutta omien oikeuksiensa puolustamiseen, koska ei ollut riittävää määräaika reagoida asianmukaisesti langetettua seuraamusta koskevaan ilmoitukseen?
- 3) Voiko puitepäätöksen 3 artiklan säännösten mukaan sellaisten henkilöiden oikeussuojan laajuus, joille on määrättävä taloudellinen seuraamus, riippua siitä, onko seuraamuksen määräämistä koskeva menettely luonteeltaan hallinnollinen, rikkomusta koskeva vaiko rikosoikeudellinen?
- 4) Onko puitepäätöksen mukaisten tavoitteiden ja periaatteiden valossa, mukaan lukien sen 3 artikla, pantava täytäntöön muiden viranomaisten kuin tuomioistuimen päätökset, jotka on annettu päätöksen antaneen valtion lainsäädännön säännösten nojalla, joilla vastuu tieliikenne rikkomuksesta kohdistetaan henkilöön, jonka nimiin ajoneuvo on rekisteröity, siis päätökset, jotka on annettu ainoastaan tietojen perusteella, jotka on saatu ajoneuvorekisteritietojen rajat ylittävässä vaihdossa, sivuuttaen kaiken tutkintamenettelyn tässä asiassa, mukaan lukien rikkomusten tosiasiallisen tekijän määrittämisen?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen, toinen ja kolmas kysymys

- 26 Aluksi on palautettava mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen

- on tätä silmällä pitäen tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen. Unionin tuomioistuin saattaa myös joutua ottamaan huomioon sellaisia unionin oikeussääntöjä, joihin kansallinen tuomioistuin ei ole ennakkoratkaisukysymyksessään viitannut (tuomio 7.8.2018, Smith, C-122/17, EU:C:2018:631, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 27 Ennakkoratkaisupyyntöä ilmenee tältä osin, että ensimmäinen kysymys perustuu lähtökohtaan, jonka mukaan puitepäätöksen 7 artiklan 2 kohdan i alakohdan iii alakohtaa sovelletaan pääasiaan. Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta kuitenkin ilmenee, että nyt käsiteltävässä asiassa menettely ei ole vielä tullut tuomioistuinkäsittelyn vaiheeseen, sillä pääasia koskee vain mahdollisuutta riitauttaa hallintoviranomaisen määräämä sakko Alankomaiden syyttäviranomaisessa eikä mahdollisuutta saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi sen jälkeen, kun kyseinen syyttäviranomainen on tehnyt päätöksensä. Niinpä hyödyllisen vastauksen antamiseksi ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle on tulkittava puitepäätöksen 7 artiklan 2 kohdan g alakohtaa.
- 28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä, toisella ja kolmannella kysymyksellään, jotka on käsiteltävä yhdessä, pääasiallisesti yhtäältä, onko puitepäätöksen 7 artiklan 2 kohdan g alakohtaa ja 20 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että kun päätös taloudellisen seuraamuksen määräämisestä on annettu tiedoksi päätöksen antaneen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja siihen sisältyy tieto muutoksenhakuoikeudesta ja muutoksenhaun määräajasta, täytäntöönpanojäsenvaltion viranomainen voi kieltäytyä kyseisen päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, jos osoittautuu, ettei asianomaisella ole ollut riittävästi aikaa hakea päätökseen muutosta, ja se tiedustelee toisaalta, onko sillä, että kyseessä olevan taloudellisen seuraamuksen määräämistä koskeva menettely on ollut luonteeltaan hallinnollinen, vaikutusta täytäntöönpanojäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten velvollisuuksiin.
- 29 Aluksi on huomattava, että – kuten erityisesti puitepäätöksen 1 ja 6 artiklasta ja sen johdanto-osan ensimmäisestä ja toisesta perustelukappaleesta käy ilmi – puitepäätöksen tavoitteena on ottaa käyttöön rajat ylittävää tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva tehokas mekanismi sellaisten päätösten osalta, joilla määrätään lainvoimaisesti luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle taloudellinen seuraamus jostakin sen 5 artiklassa luetellusta rangaistavasta teosta (tuomio 14.11.2013, Baláz, C-60/12, EU:C:2013:733, 27 kohta).
- 30 Kun taloudellisen seuraamuksen määräämispäätöksen mukana olevan, puitepäätöksen 4 artiklassa tarkoitetun todistuksen perusteella on aihetta olettaa, että SEU 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia tai oikeudellisia perusperiaatteita on voitu loukata, täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää kieltäytyä tämän päätöksen tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta, kun kyseessä on jokin puitepäätöksen 7 artiklan 1 ja 2 kohdassa luetelluista tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta kieltäytymisen perusteista, sekä myös puitepäätöksen 20 artiklan 3 kohdan nojalla (tuomio 14.11.2013, Baláz, C-60/12, EU:C:2013:733, 28 kohta).
- 31 Kun otetaan huomioon, että puitepäätöksen rakenteen taustalla oleva vastavuoroisen tunnustamisen periaate tarkoittaa puitepäätöksen 6 artiklan mukaan, että jäsenvaltioiden on lähtökohtaisesti tunnustettava taloudellisen seuraamuksen määräämispäätös, joka on lähetetty puitepäätöksen 4 artiklan mukaisesti, ilman muita muodollisuuksia ja toteutettava viipymättä sen täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet, tällaisen päätöksen tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta kieltäytymisen perusteita on tulkittava suppeasti (tuomio 14.11.2013, Baláz, C-60/12, EU:C:2013:733, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 32 Ennakkoratkaisupyyntöä ilmenee nyt käsiteltävässä asiassa, että keskusperintätoimisto on 24.5.2018 pyytänyt ennakkoratkaisua pyytäneeltä tuomioistuimelta sen päätöksen, jolla Z.P:lle on määrätty taloudellinen seuraamus tieliikenneriikkomuksesta, tunnustamista ja täytäntöönpanoa. Tämän pyynnön liitteenä oli puitepäätöksen 4 artiklassa edellytetyn kaltainen puolankielinen todistus ja taloudellisen

seuraamuksen määräämispäätös. Tässä todistuksessa todettiin, että asianomaisella henkilöllä eli Z.P:llä oli ollut tilaisuus saattaa asia sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta rikosasioissa, kuten puitepäätöksen 1 artiklan a alakohdan iii alakohdassa edellytetään.

- 33 Tässä asiayhteydessä – kuten tämän tuomion 31 kohdasta ilmenee – täytäntöönpanojäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on lähtökohtaisesti tunnustettava sille lähetetty päätös ja pantava se täytäntöön, ja se voi pääsäännöstä poiketen kieltäytyä tästä vain jollakin niistä tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta kieltäytymisen perusteista, joista puitepäätöksessä nimenomaisesti säädetään.
- 34 Siltä osin kuin on ensinnäkin kyse puitepäätöksen 7 artiklan 2 kohdan g alakohdassa säädetystä perusteesta kieltäytyä tunnustamasta ja panemasta täytäntöön taloudellisen seuraamuksen määräämispäätöstä, tämä peruste koskee tapausta, jossa asianomainen henkilö ei ole ”päätöksen antaneen valtion lainsäädännön mukaisesti” saanut ilmoitusta oikeudestaan riitauttaa asia ja tällaista oikeussuojakeinoa koskevista määräajoista.
- 35 Viitattaessa näin jäsenvaltioiden lainsäädäntöön unionin lainsäätäjän on jättänyt niiden tehtäväksi päättää tavasta, jolla asianomaiselle henkilölle ilmoitetaan hänellä olevasta muutoksenhakuoikeudesta, muutoksenhaun määräajasta ja ajankohdasta, josta tämä määräaika alkaa kulua, kunhan tiedoksianto on tehokas ja puolustautumisoikeuksien käyttö taataan (ks. analogisesti tuomio 22.3.2017, Tranca ym., C-124/16, C-188/16 ja C-213/16, EU:C:2017:228, 42 kohta).
- 36 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee tältä osin, että 9.11.2017 tehty päätös, jolla Z.P:lle määrätään taloudellinen seuraamus, on annettu tiedoksi Alankomaiden lainsäädännön mukaisesti ja että kyseisessä päätöksessä ilmoitettiin oikeudesta muutoksenhakuun, joka oli pantava vireille viimeistään 21.12.2017.
- 37 On huomattava, että puitepäätöksen 3 artiklan mukaan tämä puitepäätös ei aiheuta muutoksia velvoitteeseen kunnioittaa SEU 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia peruseriaatteita, minkä vuoksi puitepäätöksen 20 artiklan 3 kohdassa säädetään myös, että täytäntöönpanojäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä taloudellisen seuraamuksen määräämispäätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, mikäli SEU 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia tai oikeudellisia peruseriaatteita on loukattu.
- 38 Yksityisille unionin oikeuden perusteella kuuluvien oikeuksien tehokkaan oikeussuojan periaate, johon SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa viitataan, on jäsenvaltioiden yhteisestä valtiosääntöperinteestä johtuva unionin oikeuden yleinen periaate, joka on vahvistettu Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 ja 13 artiklassa, ja se vahvistetaan nykyään perusoikeuskirjan 47 artiklassa (tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, 35 kohta).
- 39 Täte päätösten tosiasiallisesta ja tehokkaasta vastaanotosta eli niiden tiedoksiannosta asianomaiselle sekä riittävästä ajasta muutoksen hakemiseksi päätöksiin ja tämän muutoksenhaun valmistelemiseksi on edellytys sille, että katsotaan kunnioitettavan oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan (ks. vastaavasti tuomio 26.9.2013, PPG ja SNF/ECHA, C-625/11 P, EU:C:2013:594, 35 kohta ja tuomio 2.3.2017, Henderson, C-354/15, EU:C:2017:157, 72 kohta).
- 40 Tältä osin on huomautettava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kuuden viikon määräaika on riittävä, jotta asianomainen voi päättää mahdollisesta muutoksenhausta taloudellisen seuraamuksen määräämispäätökseen.
- 41 Ennakkoratkaisupyynnöstä tosin ilmenee, että nyt käsiteltävässä asiassa on epävarmuutta 9.11.2017 tehdyn päätöksen tarkasta tiedoksiantopäivästä, koska päätös annettiin tiedoksi jättämällä se vastaanottajan postilaatikkoon, ja siis päivästä, josta alkaen tällä on voinut olla käytössään määräaika riitauttaa päätös, joka häneen on kohdistettu.

- 42 Ennakkoratkaisupyynnössä mikään ei kuitenkaan viittaa siihen, että Z.P:llä ei pääasiassa olisi ollut riittävästi aikaa valmistella puolustustaan, ja joka tapauksessa on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana tarkastaa käsiteltävän asian olosuhteiden perusteella, että asianomainen on tosiasiallisesti voinut saada tiedon päätöksestä, jolla hänelle määrätään taloudellinen seuraamus, ja että hänellä on ollut riittävästi aikaa valmistella puolustustaan.
- 43 Jos näin on, täytäntöönpanojäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on puitepäätöksen rakenteen taustalla olevan vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen mukaisesti – kuten tämän tuomion 31 kohdasta ilmenee – tunnustettava taloudellisen seuraamuksen määräämispäätös, joka on lähetetty puitepäätöksen 4 artiklan mukaisesti, ilman muita muodollisuuksia ja toteutettava viipymättä kaikki sen täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet.
- 44 Jos sitä vastoin täytäntöönpanojäsenvaltion toimivaltainen viranomainen toteaa käytettävissään olevien tietojen perusteella, että puitepäätöksen 4 artiklassa tarkoitettu todistus antaa aiheen olettaa, että perusoikeuksia tai oikeudellisia peruseriaatteita on voitu loukata, se voi kieltäytyä sille lähetetyn päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta. Sen on tätä ennen pyydettävä päätöksen antaneen jäsenvaltion viranomaista toimittamaan tarvittavat tiedot, kuten puitepäätöksen 7 artiklan 3 kohdassa säädetään.
- 45 Päätöksen antaneen jäsenvaltion viranomainen on velvollinen toimittamaan nämä tiedot puitepäätöksen tehokkaan vaikutuksen ja erityisesti perusoikeuksien kunnioittamisen varmistamiseksi (ks. analogisesti tuomio 25.7.2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vankeusolosuhteet Unkarissa), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, 64 kohta).
- 46 Toiseksi siitä, voisiko taloudellisen seuraamuksen määräämistä koskevan menettelyn hallinnollinen luonne vaikuttaa täytäntöönpanojäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisten velvollisuuksiin, on todettava, että puitepäätöksen johdanto-osan toisen perustelukappaleen mukaan puitepäätöksen tarkoituksena on soveltaa vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta niin oikeusviranomaisten kuin hallintoviranomaistenkin määräämiin taloudellisiin seuraamuksiin.
- 47 Niinpä puitepäätöksen 1 artiklasta ilmenee, että taloudellisen seuraamuksen määräämispäätöksen voi antaa paitsi päätöksen antaneen jäsenvaltion tuomioistuin teosta, joka mainitun valtion lainsäädännön nojalla on rikos, myös päätöksen antaneen jäsenvaltion muu viranomainen kuin tuomioistuin sekä teosta, joka mainitun valtion lainsäädännön nojalla on rikos, että mainitun valtion kansallisen lainsäädännön nojalla lainrikkomuksina rangaistavista teoista edellyttäen, että asianomaisella henkilöllä on molemmissa tapauksissa ollut tilaisuus saattaa asia sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta erityisesti rikosasioissa.
- 48 Lisäksi puitepäätöksen 5 artiklan 1 kohdassa säädetään nimenomaisesti, että tätä päätöstä sovelletaan myös taloudellisiin seuraamuksiin, jotka määrätään ”tieliikenerikkomuksista” rangaistavina tekoina, joista unionin tuomioistuimella on sitä paitsi jo ollut tilaisuus todeta, ettei niitä käsitellä yhtenäisesti eri jäsenvaltioissa, joista eräissä ne on luokiteltu hallinto-oikeudellisesti sanktioitaviksi teoiksi, kun taas toisissa niitä pidetään rikosoikeudellisesti rangaistavina tekoina (tuomio 14.11.2013, Baláz, C-60/12, EU:C:2013:733, 34 ja 46 kohta).
- 49 Niinpä se, että pääasiassa kyseessä oleva seuraamus on luonteeltaan hallinnollinen, ei vaikuta mitenkään täytäntöönpanojäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille kuuluviin velvollisuuksiin.
- 50 Ensimmäiseen, toiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava edellä esitetyn perusteella, että puitepäätöksen 7 artiklan 2 kohdan g alakohtaa ja 20 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että kun päätös taloudellisen seuraamuksen määräämisestä on annettu tiedoksi päätöksen antaneen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja siihen sisältyy tieto muutoksenhakuoikeudesta ja muutoksenhaun määräajasta, täytäntöönpanojäsenvaltion viranomainen ei voi kieltäytyä kyseisen päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, kunhan asianomaisella on ollut riittävästi aikaa hakea

päätökseen muutosta, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvitettävä, eikä tältä osin ole merkitystä sillä, että kyseessä olevan taloudellisen seuraamuksen määräämistä koskeva menettely on ollut luonteeltaan hallinnollinen.

Neljäs kysymys

- 51 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee neljännellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko puitepäätöksen 20 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että täytäntöönpanojäsenvaltion toimivaltainen viranomaisena voi kieltäytyä tunnustamasta ja panemasta täytäntöön päätöstä, jolla määrätään taloudellinen seuraamus tieliikenne rikkomuksista, jos tällainen seuraamus on määrätty henkilölle, jonka nimiin kyseessä oleva ajoneuvo on rekisteröity, päätöksen antaneen jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä säädetyn vastuuolettaman perusteella.
- 52 Nyt käsiteltävässä asiassa Alankomaiden oikeusjärjestyksessä on tieliikennelain 5 §:n mukaan niin, että jos rangaistavaksi säädetty teko on tehty moottoriajoneuvolla, jolle on annettu rekisterinumero, eikä tämän ajoneuvon kuljettajaa ole välittömästi mahdollista selvittää, hallinnollinen seuraamus on määrättävä henkilölle, jonka nimiin kyseinen rekisterinumero on rangaistavaksi säädetyn teon ajankohtana merkitty rekisteriin.
- 53 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, sopiiko kyseinen säännös yhteen perusoikeuskirjan 48 artiklassa, joka vastaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 2 kappaletta, vahvistetun syyttömyysolettaman periaatteen kanssa.
- 54 Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 2 kappaletta koskevasta Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä – joka on perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdan nojalla otettava huomioon perusoikeuskirjan 48 artiklaa tulkittaessa – ilmenee, että jokaisen rikoksesta syytetyn oikeus siihen, että häntä pidetään syyttömänä ja että häneen kohdistettujen syytteiden toteuttamista koskeva todistustaakka on syyttäjällä, ei ole ehdoton, koska kaikissa oikeusjärjestyksissä tunnetaan faktisia tai legaalaisia oletuksia, joille Euroopan ihmisoikeussopimus ei lähtökohtaisesti ole esteenä, mutta valtioiden on pysyttävä kohtuuden rajoissa ja otettava huomioon asian vakavuus ja suojattava puolustautumisoikeuksia (Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 19.10.2004, Falk v. Alankomaat, CE:ECHR:2004:1019DEC006627301).
- 55 Mainitussa ratkaisussa Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on katsonut, että Alankomaiden tieliikennelain 5 § sopii yhteen syyttömyysolettaman kanssa siltä osin kuin henkilö, jolle määrätään kyseiseen pykälään perustuva sakko, voi riitauttaa päätöksen, jolla hänelle tämä sakko määrätään, tuomioistuimessa, jolla on täysi toimivalta käsitellä asia, eikä asianomainen henkilö ole tällaisen menettelyn yhteydessä vailla puolustautumiskeinoja, koska hän voi esittää tieliikennelain 8 §:ään perustuvia argumentteja.
- 56 Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee nyt käsiteltävässä asiassa, että Alankomaiden tieliikennelain 8 §:n mukaan päätös, jolla hallinnollinen seuraamus määrätään, on kumottava, jos kyseessä olevan ajoneuvon rekisterinumeron haltija osoittaa muun muassa, että kolmas on käyttänyt kyseistä ajoneuvoa vastoin kyseisen haltijan tahtoa eikä tämä ole kohtuudella voinut estää sen käyttöä, tai jos hän esittää todistuksen, joka osoittaa, että hän ei ollut kyseisen ajoneuvon omistaja tai haltija väitettyjen tekojen ajankohtana.
- 57 Siltä osin kuin Alankomaiden tieliikennelaisa säädetty vastuuolettama on kumottavissa ja on osoitettu, että Z.P:llä todella oli Alankomaiden oikeuden mukaan käytettävissään sellainen oikeusperusta, jonka nojalla hän voi saada pääasiassa kyseessä olevan taloudellisen seuraamuksen määräämispäätöksen kumotuksi, tieliikennelain 5 § ei voi olla esteenä kyseisen päätöksen tunnustamiselle ja täytäntöönpanolle.

58 Neljänteen kysymykseen on vastattava edellä esitetyn perusteella, että puitepäätöksen 20 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että täytäntöönpanojäsenvaltion toimivaltainen viranomainen ei voi kieltäytyä tunnustamasta ja panemasta täytäntöön päätöstä, jolla määrätään taloudellinen seuraamus tieliikenne rikkomuksista, jos tällainen seuraamus on määrätty henkilölle, jonka nimiin kyseessä oleva ajoneuvo on rekisteröity, päätöksen antaneen jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä säädetyn vastuuolettaman perusteella, kunhan tällainen oletama on kumottavissa.

Oikeudenkäyntikulut

59 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin 24.2.2005 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2005/214/YOS, sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS, 7 artiklan 2 kohdan g alakohtaa ja 20 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että kun päätös taloudellisen seuraamuksen määräämisestä on annettu tiedoksi päätöksen antaneen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja siihen sisältyy tieto muutoksenhakuoikeudesta ja muutoksenhaun määräajasta, täytäntöönpanojäsenvaltion viranomainen ei voi kieltäytyä kyseisen päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, kunhan asianomaisella on ollut riittävästi aikaa hakea päätökseen muutosta, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvitettävä, eikä tältä osin ole merkitystä sillä, että kyseessä olevan taloudellisen seuraamuksen määräämistä koskeva menettely on ollut luonteeltaan hallinnollinen.
- 2) Puitepäätöksen 2005/214, sellaisena kuin se on muutettuna puitepäätöksellä 2009/299, 20 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että täytäntöönpanojäsenvaltion toimivaltainen viranomainen ei voi kieltäytyä tunnustamasta ja panemasta täytäntöön päätöstä, jolla määrätään taloudellinen seuraamus tieliikenne rikkomuksista, jos tällainen seuraamus on määrätty henkilölle, jonka nimiin kyseessä oleva ajoneuvo on rekisteröity, päätöksen antaneen jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä säädetyn vastuuolettaman perusteella, kunhan tällainen oletama on kumottavissa.

Allekirjoitukset